

Poua del Saiolic

Castellcir

Ubicació

Comarca: Moianès
Lloc/Adreça: A Marfà, a tocar del Torrent de la Fabrèga, proper al mas Saiolic
Emplaçament
Alçada: Entre el Torrent de la Fàbrega i el xaragall del Saiol
581,9

Coordenades:

Latitud: 41.77785
Longitud: 2.08986
UTM Est (X): 424362
UTM Nord (Y): 4625512

Classificació

Número de fitxa 08055 - 129
Àmbit: Patrimoni immoble
Tipologia Edifici
Estil / època: Modern Popular
Segle XVII-XIX
Estat de conservació Regular
Notes de conservació: Molta vegetació a la zona i no s'ha pogut localitzar.
Protecció Inexistent
Accés Difícil
Ús actual: Sense ús
Titularitat Privada
Titular: 08054A008000010000JF
Fitxes associades:
[El Saiolic](#)
Autoria de la fitxa Cristina Belmonte (iPAT Serveis Culturals)
Data de registre de la fitxa: dj., 23/04/2020 - 02:00

Descripció

Construcció segurament cilíndrica i parcialment soterrada amb una cúpula com a coberta. Cal pensar que seguiria les característiques pròpies d'aquest tipus de construccions.

Observacions:

No localitzada.

Història

La necessitat i costum de conservar gel per a diferents usos ve d'antic i fou a partir de la segona meitat del segle XVI el seu ús es va generalitzar fins que, entre els segles XVII i XIX, va esdevenir un producte quotidià de primera necessitat, tant per motius gastronòmics (refresc de begudes, gelats o conservació d'aliments) com terapèutics. Fou una activitat molt important, clau per a les poblacions, fins el descobriment de l'electricitat i la possibilitat de fabricar gel de forma industrial.

Tot això va comportar un increment de demanda, i alhora va obligar a construir llocs d'emmagatzematge del glaç i la neu. L'activitat dels pous de glaç, allà on el clima ho permetia, es va estendre per tot Catalunya, amb nombroses construccions a zones com el Moianès o el Montseny, que abastien Barcelona.

El fet de poder conservar el gel des de l'hivern fins la tardor següent requeria d'una activitat important i d'unes construccions especialitzades amb un disseny específic. Els pous eren la tipologia més comuna en aquest tipus d'estructures, totes elles de pedra, i cobertes per una cúpula.

En qualsevol cas per a la seva construcció eren necessaris diferents elements, la proximitat de vies de comunicació i llocs de consum no molt allunyats, així com la proximitat de cursos d'aigua, a banda per suposat d'un clima apropiat.

El ges es treia de la riera, sèquia o estany quan havia assolit un gruix suficient, d'entre 20 i 30 cm.

Seguidament, es trencava i/o tallava en trossos irregulars amb diferents eines, ja fossin palanques, tràmeccs, magalls o serres, ajudats de motlles destinats a obtenir mides i pesos regulars. Un cop extret es transportava al pou, ja fos amb carruatges o animals de tir. Un cop transportat, s'emmagatzemava al pou. Sovint el fons i les parets del pou s'aïllaven prèviament amb brancatge, i s'anava col·locant el gel en capes successives separades amb palla o branques, així com amb gel picat; tot plegat per tal d'evitar la compactació i facilitar-ne l'extracció. Un cop ple, se'n tancaven les obertures exteriors amb portes de fusta o amb lloses que hi encaixaven, i es tapava amb branques. Tota aquesta feina mobilitzava força gent, en alguns casos podien ser fins a una cinquantena entre totes les tasques de recol·lecció, buidat, transport, col·locació, manteniment i buidat. Els beneficis econòmics també eren importants (només a la ciutat de Barcelona se'n consumien unes 700 tones anuals) i, consegüentment, es van crear impostos específics.

Els pous de glaç pràcticament van desaparèixer al segle XIX, però durant la primera meitat del segle XX alguns continuaren funcionant, però ja per a consum propi

Bibliografia

AYMAMÍ, G. (2000): Aproximació als pous de glaç i de neu de Catalunya. Unió Excursionista de Catalunya, Barcelona.

DANTÍ, J., CANTARELL, C. i CORNELLAS, P. (2007): Els pous de glaç al Vallès Oriental. Consell Comarcal Vallès Oriental, Granollers.

RODRÍGUEZ LARA, José Luis. Aproximació a la Toponímia del Moianès. Barcelona: Rafael Dalmau, Editor, 2009. (Col·lecció "Camí Ral", núm. 30). NUET I BADIA, J (1970) : Els pous de neu del Montseny. Revista Muntanya, Agost.

PLADEVALL, A. (1994): Els pous de glaç i de neu a Catalunya. Espais (Barcelona) (DPTOP), 38: 45-51.

SOLÉ, Ll. (2006): Producció de gel a les economies pageses. El pou de glaç de Vilianna», Estudis d'Història Agrària (Barcelona) 19: 49-68.